

ENHET
Enheten för Ekonomisk politik
HANDLÄGGARE
Håkan Hellstrand

DATUM
2019-05-13
ERT DATUM
2019-02-08

DIARIENUMMER
20190052
ER REFERENS
Fi2018/03212/K

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO ställer sig bakom utredningens förslag.
- LO anser, i likhet med utredningen, att det är motiverat att lönekostnader ingår i kostnadsutjämnningen.
- LO anser att utjämnningssystemens totala effekter borde utredas.

LOs övervägande

Kostnadsutjämnningen syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att tillhandahålla invånarna service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden. Utredningen har haft regeringens uppdrag att utreda och uppdatera kostnadsutjämnningen. I direktiven anges att översynen ska överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar i de delmodeller som finns, nya delmodeller eller om delmodeller ska utgå. I uppdraget ingår också att analysera möjligheterna att förenkla utjämnningen.

För LO är det viktigt att det finns likvärdiga förutsättningar att tillhandahålla offentligt finansierade välfärdstjänster över hela landet.

Kostnadsutjämnningen mellan kommuner respektive landsting är en förutsättning för att uppnå detta. Redan dagens system bidrar till ökad jämlikhet i och med att förutsättningarna jämnas ut över landet. Utredningens förslag innebär att utjämnningen förstärks. Omfördelningen från kommuner respektive landsting med i genomsnitt stark socioekonomi, tät bebyggelse och stor befolkning till kommuner respektive landsting med svag socioekonomi, gles bebyggelse och liten befolkning ökar. Det är enligt LO en rimlig förändring.

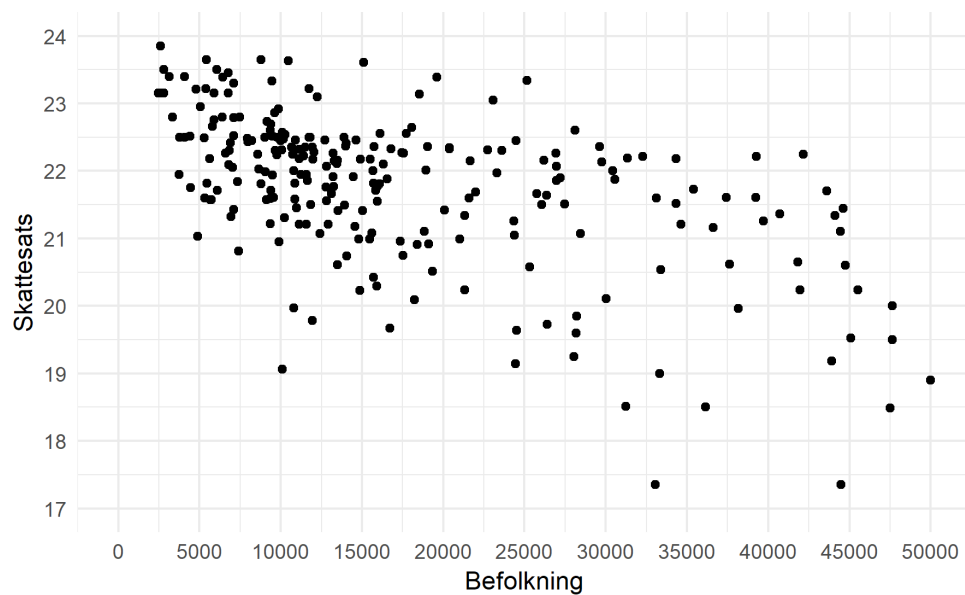
POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA WWW.LO.SE
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LO yttrade sig 2011 om betänkandet *Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39)*. LO ställde sig i huvudsak positiv till utredningen men uttryckte tveksamhet till att lönekostnaderna ingår i utjämningen. Sett till kostnadsutjämningen isolerat kan det vara en rimlig inställning. Men om man ser på utjämningen sammantaget, även inkomstutjämnings effekter, blir vår slutsats nu en annan. Högt kostnadsläge (höga lönekostnader) leder till större skatteunderlag och därmed ett större bidrag till inkomstutjämningen. Det är därför rimligt att lönekostnaderna också ingår i kostnadsutjämningen.

En analys som ofta saknas är hur väl de kommunala utjämningsystemen fungerar på totalnivå. Lyckas man sammantaget med syftet att utjämna förutsättningarna? I diagrammet nedan har befolkning och skattesats för alla kommuner upp till 50 000 invånare ritats in. Som visas i diagrammet nedan finns det ett negativt samband mellan befolkning och skattesats.

Diagram: Sambandet mellan befolkning och skattesats, kommuner upp till 50 000 invånare.

Källa: SCB

Kan detta samband förklaras av skillnader i ambitionsnivå och/eller effektivitet? LO anser att det är angeläget att även detta utreds som ett centralt komplement till analyser av detaljmodellerna.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Håkan Hellstrand
Handläggare